

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 08.080.09
Національного технічного
університету «Дніпровська
політехніка» Міністерства освіти і
науки України, доктору історичних
наук, професору
Є.І. Бородіну

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора, завідувача кафедри менеджменту та адміністрування Національного університету «Чернігівська політехніка» Руденко Ольги Мстиславівни на дисертацію Кравцова Олега Валентиновича «Теоретико-методологічні засади формування національної моделі стійкості у форматі цифрового суспільства», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Д 08.080.09 у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

Дисертаційна робота Олега Валентиновича Кравцова розкриває надзвичайно актуальну для сучасної України проблему – формування національної моделі стійкості в умовах цифрового суспільства. Вибір теми відповідає нинішньому стану державотворення, оскільки Україна вимушена одночасно протидіяти повномасштабній збройній агресії рф, витримувати тривалі гібридні загрози, здійснювати глибоку трансформацію системи публічного управління в логіці децентралізації та євроінтеграції, і при цьому розгорнути масштабну цифрову трансформацію. В таких умовах постає фундаментальне питання – якою має бути національна модель стійкості, здатна не лише забезпечувати виживання держави та суспільства, а й створювати підґрунтя для розвитку у форматі цифрової епохи. Автор слушно зауважує, що цифрові технології, електронне врядування, великі дані, штучний інтелект, платформи публічних послуг тощо можуть бути як чинником посилення стійкості, так і джерелом нових ризиків, якщо вони впроваджуються фрагментарно, без належної методологічної рамки, інституційного дизайну й усвідомлення безпекового виміру.

Відтак, дисертаційна робота характеризується цілісним підходом до обґрунтування наукового бачення формування національної моделі стійкості в умовах цифрового суспільства та розробки на цій основі концептуальних засад щодо впровадження ефективних стратегій розвитку держави в умовах зовнішніх викликів.

Дисертаційна робота виконана відповідно до планів науково-дослідної роботи кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» в межах теми науково-дослідної роботи «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні» (державний реєстраційний номер 0122U002375). Дисертантом у межах зазначеної теми науково-дослідної роботи досліджено теоретико-методологічні аспекти формування національної моделі стійкості в умовах цифрового суспільства, концептуальні основи стійкості та механізми адаптації суспільних інститутів до цифрових трансформацій, розроблено методологію оцінювання стійкості територій і громад у контексті цифровізації публічного управління. Сформовано моделі цифрової стійкості громад і стратегії підвищення стійкості територіальних систем з використанням цифрових інструментів. Також автором досліджено соціально-комунікативні аспекти, такі як цифрова інклюзія, участь громадян у прийнятті рішень та формування цифрової культури управління, також потребують глибокого аналізу. Основні ідеї дисертаційної роботи, наукові результати та положення новизни сформовані також в межах науково-дослідних робіт за темами: «Розвиток концепції «електронного села» в контексті побудови інформаційного суспільства» (державний реєстраційний номер 0110U002235), у межах якої автором розроблені пропозиції щодо формування сучасної цифрової моделі розвитку управлінських механізмів на рівні локальних спільнот; «Гуманізація публічної служби в Україні в контексті формування сучасної парадигми державотворення «Держава для людей»: науково-практичні засади» (державний реєстраційний номер 0113U001136), у межах якої автором запропоновано визначати індикатори суспільної стабільності та стійкості в умовах нових умов державотворення; «Системний підхід як методологія реформування державної служби» (номер державної реєстрації 0115U002888), у межах якої автором представлено сучасну методологічну концепцію сучасного державотворення з урахуванням моделей національної стійкості; «Цифрова трансформація публічного управління» (державний реєстраційний номер 0122U002236), у межах якої автором запропоновано концепцію формування національної моделі стійкості в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність

У дисертаційній роботі здійснено ґрунтовний аналіз значної кількості українських і зарубіжних наукових праць, інформаційно-аналітичних джерел, нормативно-правових документів тощо. Дисертаційна робота базується на викладі результатів наукових досліджень здобувача та їх впровадженні в практичну діяльність.

Поставлена автором мета роботи досягнута і логічно розкрита шляхом послідовного вирішення окреслених завдань: розкрити сутність національної моделі стійкості у контексті сучасних інституціональних підходів, особливостей розвитку державного управління в умовах правового режиму воєнного стану та викликів цифрового суспільства; визначити структурні проблеми та перспективи становлення та розвитку основ законодавства у сфері формування національної моделі стійкості, діяльності державних інститутів у форматі цифрового суспільства та їх адаптивності до інституціональних змін; проаналізувати вплив цифровізації на розвиток державних та суспільних ініціатив в Україні, дослідити їх роль у зміцненні соціальної стабільності й безпеки функціонування управлінських систем, формалізувати феномен цифрових управлінських платформ; розробити теоретичну концепцію National E-Resilience – моделі інтегрованого управління, яка спрямована на забезпечення стійкості України в умовах цифровізації, особливо під час воєнного стану, і включає систематичний підхід до оцінки, аналізу та посилення спроможності держави реагувати на зовнішні та внутрішні виклики; дослідити напрями інтеграції передових інформаційних технологій у систему державного управління в контексті формування національної моделі стійкості; визначити державноуправлінські інструменти формування суспільної довіри до органів влади та активізації громадянського суспільства в умовах цифрового суспільства; дослідити роль крос-інституціонального співробітництва (на рівні крос-інституціональних платформ) в реалізації національної моделі стійкості як процесу взаємодії між державними структурами, бізнесом та неурядовими організаціями у запобіганні кризовим явищам; розробити та обґрунтувати комплексну стратегію моніторингу та оцінювання ефективності реалізації національної моделі стійкості, що включає використання сучасних механізмів публічного контролю.

У першому розділі здійснено комплексний аналіз еволюції поняття «стійкість державного управління» з урахуванням його розвитку в різних історичних, соціально-економічних та політичних умовах. Виявлено, що стійкість в умовах цифрової трансформації передбачає інтеграцію

інституційного, соціального, економічного, культурного та технологічного вимірів і ґрунтується на поєднанні адаптивності, гнучкості, захищеності, інноваційності та здатності до цифрової взаємодії з громадянами. Запропоновано авторську «формулу національної стійкості державного управління в цифрову епоху», в якій ключовими компонентами визначено: адаптивність і гнучкість управлінських структур, рівень кіберзахищеності, інноваційний потенціал, цифрову інклюзію та спроможність до прозорої цифрової комунікації з суспільством. Сформульовано базову проблему формування національної моделі стійкості – недостатню теоретико-методологічну опрацьованість національної моделі стійкості, зумовлену відсутністю підходів, що системно інтегрують цифрові технології в управлінські процеси. Доведено, що цифровізація створює суттєві можливості для підвищення ефективності, прозорості та адаптивності державного управління, але з позицій імперативу національної стійкості формує низку системних викликів.

У другому розділі сформульовано основні напрями розвитку національної моделі стійкості у площині цифрової трансформації. Розроблено теоретичну концепцію формування національної моделі стійкості в умовах правового режиму воєнного стану, що враховує поєднання воєнних, економічних, інформаційних та соціокультурних чинників. Встановлено, що національної моделі стійкості є комплексним, багатовимірним концептом, який відображає здатність держави, суспільства та економіки адаптуватися до динамічних змін і протистояти різнотипним викликам – від військових і гібридних до екологічних, технологічних та гуманітарних. Визначено основні складники національної моделі стійкості як структурного елементу Стратегії реформування державного управління до 2025 р. та обґрунтовано підходи до їх інтеграції в нову Стратегію реформування державного управління до 2030 р. на основі критеріїв вступу до ЄС, вимог цифрової трансформації, відновлення територіальної цілісності та післявоєнної реконструкції. Запропоновано алгоритм інтеграції таких підходів в єдину методологічну систему аналізу й проектування механізмів національної стійкості, який передбачає: систематизацію ключових концепцій, що розкривають різні виміри стійкості, порівняльний аналіз їхніх переваг і обмежень, оцінку функціональної придатності кожного підходу для умов збройної агресії та тривалої гібридної війни; виокремлення інваріантних аспектів (принципів, механізмів, індикаторів), які можуть бути використані для побудови цілісної стратегічної рамки протидії викликам агресії та післявоєнної відбудови.

У третьому розділі проаналізовано цифрові управлінські платформи як фактор зміцнення соціальної стабільності та безпеки функціонування

управлінських систем. Наголошено, що позитивний вплив платформ залежить від рівня захисту даних, якості управління ризиками, інклюзивності цифрових сервісів і здатності держави протидіяти інформаційним маніпуляціям. Феномен цифрових управлінських платформ формалізовано через поєднання інституційного, функціонального, технологічного й соціального аспектів. Показано, що вони мають розглядатися як інтегровані вузли екосистеми National E-Resilience, які забезпечують циркуляцію даних між рівнями та секторами управління, перетворення даних на управлінські рішення, зворотний зв'язок між державою, суспільством і бізнесом, а також інституціоналізацію й масштабування суспільних ініціатив. Зроблено висновок, що цифрові управлінські платформи є ключовим механізмом консолідації державних і суспільних ініціатив в Україні, а їх подальший розвиток прямо впливає на рівень соціальної стабільності, довіри до влади та здатність системи публічного управління функціонувати в умовах воєнних, безпекових та соціальних криз.

У четвертому розділі обґрунтовано напрями формування раціонального алгоритму моніторингу функціонування національної моделі стійкості, який забезпечує комплексну оцінку безпекових, соціально-економічних, інформаційних та управлінських параметрів. Доведено потребу створення інтегрованої національної цифрової платформи моніторингу національної моделі стійкості, що виступає технічною та інституційною основою реалізації зазначеного алгоритму. Обґрунтовано, що платформа має забезпечувати оперативний обмін даними між органами державної влади, силами безпеки й оборони, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та міжнародними партнерами. На основі аналізу багаторівневої структури національної моделі стійкості розроблено концептуальні засади моделі «смарт-резильєнтних регіональних стратегій» як інноваційного інструменту просторової диференціації національної моделі стійкості. Запропоновано модель «раціональної інформаційної стабільності», що концептуалізується як інтегральний механізм забезпечення національної моделі стійкості 3.0 та поєднує когнітивну безпеку, адаптацію до викликів цифровізації та збереження національної ідентичності. Виділено п'ять її ключових елементів: когнітивну діагностику, управління інформаційними потоками, освітню інтеграцію, соціально-культурну адаптацію та стратегічне управління ризиками, які у сукупності формують інституціональний каркас, що не лише протидіє деструктивним впливам, а й забезпечує проактивний розвиток інформаційно стійкого суспільства.

У п'ятому розділі у контексті авторської концепції інтеграції цифрових технологій розвинено модель Integrated Open Governance Framework,

інтерпретовану як інтегроване відкрите управління з позицій резильєнтності. На відміну від класичних моделей е-врядування, ця модель зосереджується не лише на доступі до послуг, а на стійкості управлінських систем і здатності держави функціонувати в умовах системних криз. У межах цієї моделі сформульовано нові критерії оцінювання впливу цифровізації на якість державного управління, що конкретизують запропоновану у роботі методологію Digital Resilience Assessment (DRA). Визначено концепцію механізму цифрової інституційної спроможності – Adaptive Institutional Capacity Building (AICB), що інтерпретується як системний підхід до формування інституційної здатності органів влади адаптуватися до викликів цифровізації, зберігаючи ефективність, легітимність і стійкість, та ґрунтується на принципах інтеграції, відкритості, інноваційності та участі громадян.

Достовірність викладених результатів дослідження ґрунтується на використанні достатнього спектру методів дослідження, зокрема таких як *системний* (використовується для дослідження особливостей формування національної моделі стійкості в умовах цифрового суспільства як цілісної системи взаємопов'язаних елементів), що дозволило проаналізувати організаційно-правові засади діяльності суб'єктів забезпечення стійкості в системі державного управління, визначити їх функціональні ознаки, характеристики, тенденції та етапи формування національної моделі стійкості. У процесі дослідження використані загальнонаукові принципи об'єктивності, історизму (для виявлення передумов і факторів формування національної моделі стійкості), аналізу (конкретизовано типи та сучасні форми реалізації завдань органів влади у сфері забезпечення національної моделі стійкості), синтезу, узагальнення та індукції (для аналізу загальних властивостей та закономірностей ролі держави у формуванні національної моделі стійкості), а також інструментальний, інституційний, соціологічний, аксіологічний, діяльнісний методи, методи статистичної обробки емпіричного матеріалу, особистого спостереження. Метод моделювання дозволив розробити модель оптимізації національної моделі стійкості в умовах системних реформ; нормативно-правовий та формально-юридичний методи сприяли аналізу юридичного змісту відповідних документів; комплексний метод забезпечив проведення аналізу факторів впливу національної моделі стійкості на розвиток держави та громадянського суспільства. Систематизація підходів до розробки засад імплементації зарубіжного досвіду формування та реалізації моделей стійкості дозволила проаналізувати особливості процесів реформування державного управління в контексті відповідності міжнародним стандартам. Функціональний аналіз використано для обґрунтування напрямів

удосконалення державного управління та розроблення структурно-функціональної моделі імплементації зарубіжного досвіду.

Дисертаційна робота відповідає формулі спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління: п. 1 «сутність і зміст, основні категорії, поняття, методологія та принципи державного управління»; п. 2 «держава і влада як суспільні феномени; основні принципи та особливості державотворення; державне управління як система суспільних відносин; політичний і адміністративний аспекти державного управління»; п. 3 «закономірності, особливості, тенденції та основні чинники розвитку державотворення та державного управління»; п.4 «доктрини, концепції, теорії державного управління, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз»; п. 10 «співвідношення і взаємодія гілок державної влади; реалізація державної влади в системах управління та місцевого самоврядування усіх рівнів; функціональний, галузевий, регіональний та інші аспекти державного управління.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи

Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, в якій вирішено актуальну наукову проблему комплексного обґрунтування теоретико-методологічних засад формування національної моделі стійкості у форматі цифрового суспільства на основі розвитку концепції інтегрованого відкритого врядування (integrated open government) як практичного інструменту реалізації державних реформ, а також розробки складників парадигми «цифрової держави» як самостійного напрямку в науці державного управління.

На основі отриманих результатів сформульовано нові положення, які становлять наукову новизну і полягають у тому, що у роботі вперше комплексно представлено екосистему національної стійкості в умовах цифрового суспільства як окремий напрям у вітчизняній науці державного управління, у межах якого розроблено та науково обґрунтовано авторську національну модель інтегрованого управління (National s-Integration) – NMSI, спрямовану на забезпечення стійкості України в умовах цифровізації та визначено централізовану цифрову платформу державного управління як головний компонент моделі.

До безперечної новизни роботи слід віднести розроблену автором методологічну концепцію діяльності органів влади щодо реалізації національної моделі стійкості в Україні, сутність якої полягає у запровадженні «формули державно-управлінської діяльності» на основі локалізації цифрових рішень для управління, зі створенням адаптивних механізмів функціонування цифрових систем з урахуванням регіональних відмінностей. На цій основі розроблено методологію оцінювання цифрової стійкості (Digital Resilience

Assessment, DRA), яка передбачає оцінку здатності складних адміністративних систем адаптуватися до викликів, пов'язаних із цифровою трансформацією.

Важливим методологічним здобутком автора є запропонована у роботі методологія імплементації зарубіжного досвіду формування національної моделі стійкості, в основу якої покладено компаративно-адаптаційну парадигму, що ґрунтується на встановленні дихотомічної сутності інституційного та ментального підходів, іманентних їм критеріїв класифікації форм і методів «резильєнтного функціоналізму», в результаті чого запропоновано до практичного впровадження теоретичну модель компаративного аналізу модельних платформ національної стійкості.

Окремо слід відзначити методологію структурно-функціонального аналізу сучасного соціального тренду «цифрова стійкість» у системі державного управління, на основі якої запропоновано адаптивний структурно-функціональний підхід, який акцентує увагу на гнучкості та адаптивності системи державного управління; та інтегративний функціональний підхід, спрямований на об'єднання різних аспектів державного управління для досягнення стійкості системи.

Слід також наголосити на узагальненні комплексу засобів формування та реалізації національної моделі стійкості на центральному, регіональному, галузевому й локальному рівнях через поєднання технологій соціодинамічного дизайну, принципів пропорційності та супервентності, що передбачає механізми інтеграції цифрових технологій у державне управління для розбудови цифрової резильєнтності, які включають підходи до модернізації державних інститутів. У цьому контексті запропоновано методику побудови механізму цифрової інституційної спроможності (digital institutional capacity building), орієнтованої на послідовне зміцнення здатності інституцій працювати в умовах цифрових ризиків і швидких змін.

У роботі удосконалено 1) понятійно-категоріальний апарат науки державного управління шляхом уточнення змісту ключових категорій: «національна стійкість», «суспільна стійкість», «цифрове суспільство», «цифрова держава», «цифрова політика»; 2) розроблено авторську концепцію формування засад державного управління у сфері цифровізації, яка включає інноваційні критерії реалізації національної моделі стійкості на різних рівнях публічного управління і спрямована на посилення спроможності державних інститутів до адаптації та розвитку в умовах цифрових трансформацій; 3) визначено базову категорію дослідження – «інституціоналізація цифрової політики у форматі національної моделі стійкості»; 4) теоретичні засади дослідження основних викликів реалізації в умовах особливих режимів адміністрування та державно-управлінських реформ, що дозволило

виокремити специфічні форми діяльності органів влади; обґрунтувати феномен сучасного публічного управління у форматі «цифрового врядування», встановити пряму залежність стану ефективності національної моделі стійкості від методів і форм державноуправлінської діяльності; 5) методологічні підходи до формування механізмів інтеграції цифрових технологій у систему державного управління, спрямованих на забезпечення цифрової стійкості держави; 6) систему індикаторів, що дає змогу системно оцінювати результативність механізмів забезпечення стійкості державного управління, що є критично важливим для його адаптації до нових умов цифрового розвитку та кризових ситуацій.

Розвинено також наукові підходи щодо реформування державного управління на основі реалізації моделі національної моделі стійкості та Стратегії реформування державного управління до 2025 р. На цій основі доведено, що суттєвих змін потребують концептуальні нормативно-правові акти з питань регіональних стратегій запровадження національної моделі стійкості, у межах яких регіони виступають ключовими суб'єктами впровадження моделі. В результаті запропоновано розробити смарт-резильєнтні регіональні стратегії, як інноваційний підхід до забезпечення стійкості регіонів з урахуванням їх унікальних соціально-економічних, географічних, екологічних і культурних особливостей, що безперечно має великий практичний потенціал для України в часи відбудови й відновлення територій.

Подальшого розвитку дістали теоретичні засади дослідження основних викликів реалізації національної моделі стійкості в умовах особливих режимів адміністрування та державно-управлінських реформ. Це дозволило виокремити специфічні форми діяльності органів влади, обґрунтувати феномен сучасного публічного управління у форматі «цифрового врядування», встановити пряму залежність стану ефективності національної моделі стійкості від методів і форм державно-управлінської діяльності. На цій основі сформовано рамкову модель інтегрованого відкритого державного управління (integrated open government framework), яка передбачає системну інтеграцію цифрових технологій саме в систему державного управління з метою забезпечення її відкритості, прозорості, підзвітності та розширення участі громадян і локальних спільнот у процесах вироблення та ухвалення управлінських рішень. У межах такої моделі автором здійснено аналіз механізмів взаємодії між органами державної влади та суспільством, оцінку ефективності цифрових інструментів залучення громадян до управління, а також розроблено рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правового

та організаційного забезпечення сучасного державного управління на засадах відкритості, інтегрованості й стійкості.

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Основні результати дисертаційної роботи відображено у публікаціях автора: 4 колективних монографіях (2 з яких видані у зарубіжному видавництві), 6 статтях у зарубіжних наукових періодичних виданнях (індексованих у базах Scopus і Web of Science); 20 статтях у фахових наукових виданнях України з публічного управління та адміністрування, 15 тезах доповідей у збірниках матеріалів наукових комунікативних заходів.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації

Академічний плагіат, фабрикації та фальсифікації відсутні в тексті дисертаційної роботи. В публікаціях здобувача повною мірою висвітлено результати досліджень, є коректні посилання на публікації, які використовувались для вироблення авторської позиції. Зазначена в дисертації інформація, що ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело відповідає дійсності.

Практичне значення і впровадження одержаних результатів дослідження

Практичне значення дослідження сформульовано у вступі дисертації та відображено в рефераті. Висновки та рекомендації наукового дослідження були використані: Державним агентством водних ресурсів України при використанні результатів дисертаційного дослідження в частині розробки нормативних документів (довідка про впровадження № 6480/01/11-24 від 12.01.2025 р.); Херсонською обласною військовою адміністрацією при використанні результатів дисертаційного дослідження у діяльності органів влади Херсонської області (довідка про впровадження № 01-01-58-12095/0/24/ від 12.01.2025 р.); Громадською організацією ГНО «Фундація публічно-правових ініціатив» у межах науково-методичного забезпечення проекту «Розвиток громад Дніпропетровської області» в контексті організації правової та методичної допомоги територіальним громадам (довідка про впровадження від 28.08.2024 № 20-21/28-1); Перещепинською міською радою Самарського району у розробки та впровадження цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи «Єдина платформа житлово-комунальних послуг», затвердженої рішенням Перещепинської міської ради від 27.12.2024 р. №10. - від 08.01.2025 № 2/23-25; Адвокатським об'єднанням «Пантеон» у межах громадських ініціатив протягом 2022-2024 рр. у контексті організації правової та методичної допомоги територіальним громадам (довідка про впровадження від 28.10.2024 № 112/28-11).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Попри наявні позитивні сторони дисертаційного дослідження та новітні пропозиції і рекомендації є питання щодо певних положень, викладених у тексті дисертації.

1. В контексті предмету дослідження автор приділяє значну увагу понятійно-категоріальному апарату, підкреслюючи тим самим багатоаспектність термінологічного поля роботи. По-перше, здійснено теоретичне осмислення таких категорій, як «стійкість», «резильєнтність», «стабільність», «безпека», їх концептуальне розмежування та поєднання у площині теорії державного управління. Такий підхід є доволі рефлексивним і свідчить про ґрунтовність авторського бачення вихідної ідеї дослідження. Проте, зважаючи на мультидисциплінарність термінології безпеки і відсутність єдиного її бачення саме в науці державного управління, автору слід було більш чітко, можливо, у формі окремої схеми чи таксономії, показати ієрархію цих базових категорій, їх взаємозв'язки, окреслити адаптивну здатність та інваріантність. По-друге, автор пропонує цілу низку новітніх концептів і термінів, що підкреслює його наукову сміливість та креативність. Разом з тим, така ідея передбачає розробку узгодженої терміносистеми з виокремленням «ядра національної стійкості» та логіко-категоріальної сукупності термінів і понять в контексті зміцнення соціальної стабільності й безпеки. Відтак, дана ідея потребує доопрацювання та подальшого наукового розвитку.

2. Перевагою дисертаційної роботи є концептуалізація ролі нормативно-правового регулювання як «платформи» для реалізації національної моделі стійкості в контексті авторського твердження щодо залежності адекватних правових форм та належного забезпечення інституціональної, цифрової та ментальної складових стійкості. Фактично мова йде про цілісну систему нормативно-правової формалізації національної моделі стійкості. На теоретико-методологічному рівні запропонована автором модель є абсолютно інноваційною і містить елементи наукової новизни, проте, маючи разом з тим, прикладний характер, потребує певного доопрацювання в частині вироблення конкретних рекомендацій. Так, зокрема, доцільно було б більш чітко окреслити елементи національної моделі стійкості, які потребують спеціального законодавчого закріплення, з одного боку, як то базовий закон про національну стійкість, зміни до законодавства про національну безпеку, цифрову трансформацію, кібербезпеку тощо, а з іншого, виокремити ті елементи, що можуть бути розвинуті в стратегіях, концепціях, відомчих актах тощо.

3. Важливим науковим доробком автора є запропонована методика щодо операціоналізації поняття цифрової стійкості через систему індикаторів та запропоновану модель Digital Resilience Assessment, що виводить дослідження з рівня суто концептуальних обґрунтувань на рівень прикладного інструментарію для оцінювання стану системи публічного управління. При цьому дещо поза увагою автора лишилися ідеї дизайну емпіричної верифікації цих індикаторів як елементів національної моделі стійкості за певними критеріальними та категоріальними ознаками, зокрема, типологія, періодичність, вихідні умови та чинники, інтегральні індекси, статистичні методи, оцінювання достовірності, імовірність верифікації тощо. Такий підхід забезпечив би можливість більш широкого розуміння і прямого використання практиками запропонованої методики.

4. У дисертаційній роботі логічно та послідовно розкрито важливість цифрових управлінських платформ, електронних послуг, е-врядування тощо як ключових інструментів підвищення стійкості держави й громадян у форматі національної моделі стійкості. Така увага до «цифрового виміру» публічного управління є безумовно обґрунтованою, проте, її проєктування на проблеми імовірності цифрової нерівності (диференціації) та вразливих груп населення в умовах зміцнення соціальної стабільності й безпеки у роботі, як закономірних взаємозалежностей, у роботі розкрито побіжно, відтак, втрачається можливість аналізу компенсаторних механізмів для людей з низькими цифровими компетентностями, мешканців віддалених територій, людей поважного віку, внутрішньо переміщених осіб тощо. В подальших дослідженнях такий підхід може стати методологічною основою національної моделі стійкості в частині формування та розвитку сучасних механізмів в умовах правового режиму воєнного стану та викликів цифрового суспільства.

Втім, дані зауваження не знижують цінність та високий рівень дисертаційної роботи і мають дискусійний характер.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Кравцова Олега Валентиновича є самостійною та завершеною науковою працею, в якій вирішено актуальну наукову проблему що полягає у комплексному обґрунтуванні теоретико-методологічних засад формування національної моделі стійкості у форматі цифрового суспільства на основі вирішення питань формування та реалізації концепту Integrated Open Government (IOG) як практичного інструменту для реалізації державних реформ, а також розробки складників парадигми цифрової держави як самостійного напрямку в науці державного управління.

За рівнем наукової новизни, отримані в дисертаційній роботі результати, є помітним внеском у розвиток галузі державного управління, що значно розширює межі наукових розвідок і пропонує теоретико-методологічне обґрунтування наукових підходів щодо формування національної моделі стійкості в умовах цифрового суспільства. Зміст дисертації відповідає спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління.

Дисертація Олега Валентиновича Кравцова «Теоретико-методологічні засади формування національної моделі стійкості у форматі цифрового суспільства» виконана на високому науково-теоретичному та методологічному рівні, за своїм змістом і сукупністю отриманих наукових результатів відповідає вимогам пп. 6-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а її автор Кравцов Олег Валентинович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри менеджменту та адміністрування
Національного університету
«Чернігівська політехніка»,
доктор наук з державного управління, професор

О. М. Руденко

Ректор Національного університету
«Чернігівська політехніка»,
доктор технічних наук, професор



О. О. Новомлинець

*Відук отримує
Великий секретар СВР*



*Відук
І. С. Коваленко*